

## Suuren paaston valmistusviikot. Sovintosunnuntai.

Aamupalveluksen evankeliumi vuoron mukaisesti.

Päivän epistola

*(Room 13: 11 b – 14: 4)*

*”Veljet, pelastus on nyt meitä lähempänä kuin silloin, kun meistä tuli uskovia. Yö on kulunut pitkälle, päivä jo sarastaa. Hylätkäämme siis pimeyden teot ja varustautukaamme valon asein. Meidän on elettävä nuhteettomasti niin kuin päivällä eletään, ei remuten ja juopotellen, siveettömästi ja irstaillen, riidellen ja kiihkoillen. Pukekaa yllenne Herra Jeesus Kristus älkääkä hemmotelko ruumistanne, niin että annatte sen haluille vallan. Hyväksykää joukkoonne myös sellainen, joka on uskossaan heikko, älkääkä ruvetko kiistelemään mielipiteistä. Joku katsoo voivansa syödä kaikkea, mutta heikkouskoinen syö vain kasviksia. Joka syö kaikkea, älköön halveksiko sitä joka ei syö, ja joka taas ei syö kaikkea, älköön tuomitko sitä joka syö. Onhan Jumala ottanut omakseen hänetkin. Mikä oikeus sinulla on tuomita toisen palvelijaa? Oman isäntänsä edessä hän seisoo tai kaatuu – vaikka kyllä hän seisoo, sillä Herra kykenee pitämään hänet pystyssä.”*

Vaikka lopullinen pelastus, Kristuksen toinen tuleminen, onkin tulevaisuuden asia, niin tuo aika on lähempänä kuin silloin, kun seurakuntalainen vastaanotti uskon. ”Yö on kulunut jo pitkälle” ilmaisee, että elämme lopun aikaa, vielä vähän ja loppu koittaa. Yö on aikaa, jolloin ihmiskunta elää maailmassa, missä synty on läsnä voimakkaasti. Päivän sarastaminen kertoo tulevan pelastuksen ajan koittavan pikaisesti. Tässä näkyy varhaisen kirkon Kristuksen toisen tulemisen odotus voimakkaana. Päivä on jo Jumalan valtakunnan toteutumisen aikaa. ”Hylätkäämme siis pimeyden teot ja varustautukaamme valon asein” korostaa yön ja päivän, pimeyden ja valon välistä erota, tämä tarkoittaa siis pahan ja hyvän välistä eroa. Päivän sarastamisen on ajateltu myös viittaavan Kirkon elämään, jossa voi jo aistia tulevan Jumalan valtakunnan tulon. Tämän tapaista vertailua yön ja päivän välillä tehtiin juutalaisessa apokalyptisessä kirjallisuudessa, erityisesti Qumranin teksteissä.

”Pukekaa yllenne Herra Jeesus Kristus” kertoo varustautumisesta. Se voi tarkoittaa tässä myös kasteen sakramenttia. Tässä ei mainita varusteita: Muualta Uudesta testamentista ne löytyvät: ”Meidän on pukeuduttava uskon ja rakkauden haarniskaan ja otettava kypäräksemme pelastuksen toivo” (1. Tess. 5. 8) ja ”Ottakaa siis yllenne Jumalan taisteluväline, niin että kykenette pahan

päivän tullen tekemään vastarintaa ja selviytymään taistelusta pystyssä pysyen. Seiskää lujina! Kiinnittäkää vyöksenne totuus, pukeutukaa vanhurskauden haarnistaan ja sitokaa jalkineiksenne alttius julistaa rauhan evankeliumia. Ottakaa kaikessa suojaksenne uskon kilpi, jolla voitte sammuttaa pahan palavat nuolet. Ottakaa myös pelastuksen kypärä, ottakaa Hengen miekka, Jumalan sana” (Ef. 6: 13 – 17). Mallin taisteluvälineisiin Paavali on ottanut Rooman legioonalaisten. Taistelu käydään pahan valtaa vastaan. Pimeyden tekoja ovat ”remuaminen, juopottelu, siveettömyys, irstailu, riitelä ja kiihkoilu”.

”Pukekaa yllyenne Herra Jeesus Kristus” merkitsee toimituksena kastetta: ”Kaikki te, jotka olette Kristukseen kastettuja, olette pukeneet Kristuksen yllyenne” (Gal. 3: 27). Mutta toiminta ei saa jäädä kasteeseen, vaan on elettävä Kristuksen opetuksen mukaista elämää, synnistä vapaata elämää.

Paavali siirtyy käsittelemään heikomman ja vahvemman välistä suhdetta. Nyt puhutaan erityisesti ruoasta. Heikompi veli on se, joka epäroi uskoa ja sen takia tukeutuu voimakkaasti (juutalaisiin) ruokakäskyihin. Vahvempi on uskossaan vahvempi ja hän tietää, että ruoka sinällään ei vie ketään perikatoon. Nähtävästi Paavali oli kuullut jotain Rooman seurakunnan tilanteesta, kun hän tästä kirjoittaa. Voi olla, että taustalla oli roomalaisten tapa myydä epäjumalille uhrattua lihaa toreilla. Uskossaan vahva söi sitä tietäen, että se ei vahingoita häntä. Uskossaan heikko ei syönyt, koska ajatteli sen voivan vaikuttaa häneen kielteisesti. Taustalla vaikuttavat lisäksi juutalaisten puhtaussäännöt. Nämä ”heikot” nähtävästi kritisoivat niitä, jotka eivät ruokasääntöjä noudattaneet niin ankarasti kuin he. Vaikka tämä tuntuu olevan ”kaukainen historian asia” vaikuttaa tällainen ajattelu edelleen voimakkaana kirkossa. Yksi aihepiiri, mistä papistolta kysytään jatkuvasti, on ruoka. Mitä saa syödä paaston aikana?

Paavali kehottaa vastaanottamaan myös uskossaan heikkoja. Tässä yhteydessä hän käsittelee ruokasääntöjä, mutta tämä kehoitus pätee myös muuten uskossaan heikkoja. Jos seurakunnissa saisi olla vain uskossaan vahvoja, seurakuntien jäsenmäärä putoaisi. ”Älkääkä ruvetko kiistelemään mielipiteistä”. Erilaisia mielipiteitä saa olla, mutta kiisteleminen on turhaa, vahingollista.

”Heikkouskoinen syö vain kasviksia” voi johtua ihmisen taustasta, siitä, mitä opetusta hän on aikaisemmin saanut. Sitten Paavali kehottaa molemminpuoliseen kunnioitukseen. Emme saa halveksia tai tuomita niitä, jotka syövät eri tavoin kuin me syömm.

”Mikä oikeus sinulla on tuomita toisen palvelijaa?” on osoitettu heikommille jäsenille. Se, joka näyttää suhtautuvan löyhästi ruokasääntöihin on seurakunnan täysivaltainen jäsen ja palvelee

Jumalaa. Ei heikommalla ole oikeutta tuomita häntä, hänet tuomitsee hänen Herransa, siis Jumala, jos katsoo niin tarpeelliseksi. Jumala hyväksyy niin heikon kuin antaa vahvemmalle hänen asemansa.

Ortodoksisessa kirkossa on tiettyjä, Kirkon oppiin liittyviä asioita, joiden kohdalla ei tehdä myönnytyksiä, vaan ollaan ehdottomia. Sitten on joukko asioita, joiden kohdalla ollaan epävarmoja. Tekstissämme tällaisena tulevat esille ruokasäännökset. Jos jatkaisimme tekstin lukemista, niin heti seuraavassa jakeessa tulee esille toinen tällainen esimerkki: ”Joku pitää yhtä päivää toista parempana, toiselle kaikki päivät ovat samanarvoisia. Kukaan olkoon omassa vakaumuksessaan varma” (Room. 14: 5). Tämä siis koskee liturgista kalenteria. Paavali kehottaa tällaisissa epävarmoissa asioissa olemaan joustava!

Tämän tekstin lukeminen tässä yhteydessä on luontevaa. Nyt alkava suuri paasto ei saa merkitä huomion kiinnittämistä yksittäisiin ruokasääntöihin vaan oman elämän (ruumiin) hallintaan.

#### Päivän evankeliumi

(Matt. 6: 14 – 21)

*”Herra sanoi: ”Jos te annatte toisille ihmisille anteeksi heidän rikkomuksensa, antaa myös taivaallinen Isänne teille anteeksi. Mutta jos te ette anna anteeksi toisille, ei Isännekään anna anteeksi teidän rikkomuksianne. ” Kun paastoatte, älkää olko synkän näköisiä niin kuin tekopyhät. He muuttavat muotonsa surkeaksi, jotta kaikki varmasti huomaisivat heidän paastoavan. Totisesti: he ovat jo palkkansa saaneet. Kun sinä paatoat, voitele hiuksesi ja pese kasvosi. Silloin sinun paastoasi eivät näe ihmiset, vaan Isäsi, joka on salassa. Isäsi, joka näkee myös sen, mikä on salassa, palkitsee sinut. ”Älkää kootko itsellenne aarteita maan päälle. Täällä tekevät koi ja ruoste tuhojaan ja varkaat murtautuvat sisään ja varastavat. Kootkaa itsellenne aarteita taivaaseen. Siellä ei koi eikä ruoste tee tuhojaan eivätkä varkaat murtaudu sisään ja varasta. Missä on aarteesi, siellä on myös sydämesi.”*

Kuudennen luvun alussa Matteus toi esille kaksi kristilliseen elämään kuuluvaa asiaa. Ensimmäinen oli ihmisten auttaminen, Matteuksen sanoilla almujen antaminen. Toinen teema oli rukous, joka kuuluu jokaiselle kristitylle. Tässä yhteydessä tuli esille Matteuksen evankeliumin mukainen Isä meidän -rukous. Nyt tekstimme alku vahvistaa rukouksen kertoman Jumalan anteeksi antamisen meille, jos me annamme velallisillemme anteeksi. Vastaavasti Jumala ei anna meille anteeksi, jos me emme anna anteeksi. Me emme saa antaa meihin kohdistuneen vääryyden jäädä aktiivisesti

muistoihimme, silloin me itse erotamme itseämme muista. Rukouksen ja anteeksiantamisen välillä on yhteys. Tehokas rukous edellyttää, että seurakunnan jäsenet ovat sovussa keskenään. Samasta asiasta kertoo Jeesuksen vertaus armottomasta palvelijasta (Matt. 18: 21 – 35).

Kolmas kristilliseen elämään kuuluva asia on paasto, jota tekstimme nyt käsittelee. Paasto on yleinen käytäntö muissakin uskonnoissa. Paasto voi olla luonteeltaan julkista (yhteisöllistä) tai yksityistä. Teksti edellyttää, että paasto on oikeutettu tapa toimia. Jeesus oli todennut, että Hänen elinaikanaan opetuslasten ei tarvitse paastota (Matt. 9: 14 – 15; Mark. 2: 18 – 20), mutta tällöinkään Hän ei kiistänyt itse paastoa. Juutalaisuudessa on muutama yhteisöllinen paastopäivä, esimerkiksi suuri sovituspäivä (Jom Kippur) ja Tisha Beav, jota vietetään 9. päivä Av -kuuta (tähän juhlaan on yhdistetty erilaiset juutalaisten kohtaamat onnettomuudet, tärkein muisto on v. 586 e.Kr. tapahtunut Jerusalemin temppelin tuhoaminen). Yksityisiä (vapaaehtoisia) paastopäiviä juutalaisilla oli maanantaisin ja torstaisin, erottuaakseen heistä kristityt paastosivat keskiviikkoisin ja perjantaisin (Didache 8: 1).

Paastoaminen ymmärrettiin nöyrytyksenä Jumalan edessä (Jes. 58: 3 – 9) ja rukouksen vahvistamisena (Tob. 12: 8; 2. Aik. 20: 3 – 4). Paaston avulla ihminen voi hengellisesti kasvaa. Siihen yhdistyy myös almujen antaminen eli auttaminen (Talmudin opetuksia) sekä sureminen (Matt. 9: 14 – 15).

Paaston tulee tapahtua sillä tavoin, että sitä ei tehdä julkisesti. ”Kun sinä paastoat, voitele hiuksesi ja pese kasvosi” on päinvastainen, kuin se ohje, joka on annettu juutalaisille suurta sovintopäivää varten. Siinä juutalaisia kielletään tuona päivänä peseytyminen ja itsensä voiteleminen. Paasto on ihmisen suuntautumista kohti Jumalaa, sen takia muiden ihmisten ei tarvitse nähdä sitä. Kreikkalaisen tekstin voi ymmärtää myös viittaavan almujen antamiseen. Voitelussa käytetään öljyä. Sana öljy ja armo kuulostavat ihmisen korvaan lähes samalta sanalta, vaikka ovatkin eri sanoja.

Seuraavaksi Jeesus antoi ohjeita, joista tekstimme käsittää ensimmäisen, Jumalan rakastamisen. Sama ohje löytyy Luukkaalta (Luuk. 12: 33 – 34), mutta Matteus on muotoillut sen toisella tavalla. Matteusta kiinnostaa se aarre, joka ei tuhoudu, hän haluaa erottaa sen tuhoutuvasta aarteesta. Tekstiä ei saa liikaa hengellistää. Siinä puhutaan aarteesta, joka on jo olemassa tässä maailmassa, mutta jolla on arvoa myös iankaikkisuudessa. Täällä maan päällä itselle kerätty mammona on merkityksetön Jumalan valtakunnassa. Jos se jaetaan täällä, niin siitä tulee taivaassa oleva aarre.

Samanlaista opetusta löytyy Mishnasta (juutalainen Vanhan testamentin selitysteos) ja Siirakin kirjasta (Siir. 20: 30; 41: 14). Kätkeystä viisaudesta ja salatusta aarteesta ei ole hyötyä.

”Missä on aarteesi, siellä on myös sydämesi.” Tekstin taustalla on ajatus, että sydän on ihmisen tahdon keskus. Ihmisen aarre kertoo mitä ihminen haluaa. Jos ihminen arvostaa maallisia omistuksiaan, hän sitoo itsensä tähän maailmaan eikä hän ole vapaa Kristuksessa. Meidän tulee vapauttaa itsemme tämän maailman orjuudesta ja liittää itsemme Jumalaan.

Suuren paaston aikana arkipäivisin ei lueta Uuden testamentin kirjoituksia jumalanpalveluksissa. Tähän tekevät poikkeuksen jotkin juhlat sekä Suuren viikon palvelukset. Uuden testamentin tekstejä luetaan lauantaisin ja sunnuntaisin liturgioissa. Näin ollen seuraavat käsiteltävät tekstit ovat Suuren paaston ensimmäisen viikon lauantai ja sitä seuraava Ortodoksisuuden sunnuntai.